

Андрій ДРОБІН
Оксана КУРЛОВА

ІНСТИТУЦІЙНИЙ АУДИТ - ШЛЯХ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті розглянуто актуальне питання змісту інституційного аудиту у закладі загальної середньої освіти, умови його проведення та ефективності, і на прикладі комунального закладу «Первозванівське навчально-виховне об'єднання» Загальноосвітня школа I-III ступенів дошкільний навчальний заклад» Первозванівської сільської ради Кіровоградського району Кіровоградської області показано вплив інституційного аудиту на стан організації освітнього процесу, покращення його ефективності та корекцію векторів подальшого розвитку освітнього закладу.

Ключові слова: інституційний аудит, освітній процес, заклад загальної середньої освіти, самооцінювання закладу освіти, ефективність освітньої діяльності, ефективність управлінської діяльності.

Загальноосвітні тенденції змін у соціально-економічній та соціально-політичній організації соціуму внаслідок бурхливого розвитку науки, техніки, технологій суттєво вплинули на потенціальні можливості окремих країн забезпечити свою конкурентоспроможність та динаміку прогресу. До таких країн потрапила й Україна, в якій назріла необхідність змін у соціальній, економічній та виробничій сферах, які формують соціальне замовлення на рівень освіченості громадян України, як результат отримання якісної освіти. Держава, реагуючи на істотні зміни у соціальному запиті на продукт освіти, сформувала Концепцію реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, яка, на думку посадовців, відобразила необхідні і достатні кроки у реформуванні та модернізації системи освіти з метою підвищення її рівня якості.

Початок реалізації означеної Концепції показав необхідність моніторингу динаміки та змісту триваючих процесів, оцінку ефективності освітньої та управлінської діяльності в освітніх закладах, що відобразилось у законодавчих актах [4], [5], [6], [7], [8], [9], регулюючих освітні процеси, у формі інституційного аудиту.

Його мета, завдання, зміст, порядок та процедура проведення регламентовані низкою законодавчих актів. Зокрема, у **Статті 45** Закону України «Про освіту» [4] та **Статті 46** Закону України «Про повну загальну середню освіту» [6] визначено:

«1. Інституційний аудит – це комплексна зовнішня перевірка та оцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти (крім закладів вищої освіти), які забезпечують його ефективну роботу та сталий розвиток.

2. Метою проведення інституційного аудиту є оцінювання якості освітньої діяльності закладу освіти та вироблення рекомендацій щодо:

- підвищення якості освітньої діяльності закладу освіти та вдосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освіти;

- приведення освітнього та управлінського процесів у відповідність із вимогами законодавства, зокрема, з ліцензійними умовами».

Порядок проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти [7], [8] уточнює: «6. Оцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти та внутрішньої системи забезпечення якості освіти здійснюється за такими напрямками:

1) освітнє середовище закладу освіти:

- забезпечення здорових, комфортних і безпечних умов навчання (праці);

- створення освітнього середовища, вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації;

- формування інклюзивного, розвивального та мотивуючого до навчання освітнього простору;

2) система оцінювання результатів навчання учнів:

- наявність системи оцінювання результатів навчання учнів, яка забезпечує справедливе,

неупереджене, об'єктивне та добросесне оцінювання;

- систематичне відстеження результатів навчання кожного учня та надання йому (за потреби) підтримки в освітньому процесі;

- спрямованість системи оцінювання на формування в учнів відповідальності за результати свого навчання, здатності до самооцінювання;

3) педагогічна діяльність педагогічних працівників закладу освіти:

- ефективність планування педагогічними працівниками своєї діяльності, використання сучасних освітніх підходів до організації освітнього процесу з метою формування ключових компетентностей учнів;

- постійне підвищення рівня професійної компетентності та майстерності педагогічних працівників;

- налагодження співпраці з учнями, їх батьками або іншими законними представниками (далі - батьки), працівниками закладу освіти;

- організація педагогічної діяльності на засадах академічної добросесності;

4) управлінські процеси закладу освіти:

- наявність стратегії та системи планування діяльності закладу, моніторинг виконання поставлених цілей і завдань;

- формування відносин довіри, прозорості, дотримання етичних норм;

- ефективність кадрової політики та забезпечення можливостей для професійного розвитку педагогічних працівників;

- організація освітнього процесу на засадах людиноцентризму, прийняття управлінських рішень на основі конструктивної співпраці учасників освітнього процесу, взаємодії закладу освіти з місцевою громадою;

- формування та забезпечення реалізації політики академічної добросесності».

Критерії та індикатори, згідно з якими оцінюються освітні та управлінські процеси закладу освіти і внутрішня система забезпечення якості освіти, наведені у Додатку 1 [7], [8].

Виходячи із зазначених положень, з метою з'ясування правильності обраного напряму розвитку закладу, у січні 2021 року педагогічним колективом КЗ «Первозванівське НВО» було вирішено доручити директору ініціювати інституційний аудит закладу, що і було здійснено. У травні 2021 року протягом 10 днів у закладі працювали експерти державної служби якості освіти та освітня область, які здійснювали зовнішнє оцінювання діяльності, що передбачало ґрунтовне вивчення та аналіз ефективності освітніх та управлінських процесів.

У ході проведеної роботи експертами було оцінено якість освітньої діяльності КЗ «Первозванівське НВО» за усіма чотирма визначеними у Порядку [7], [8] напрямками: освітнє середовище закладу освіти; система оцінювання здобувачів освіти; педагогічна діяльність педагогічних працівників; управлінські процеси закладу освіти. За результатами

оцінювання, закладу було надано рекомендації щодо вдосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освіти, які допомогли привести управлінські та освітні процеси закладу у відповідність до вимог законодавства у сфері загальної середньої освіти, а також окреслено вектори подальшого розвитку освітнього закладу на засадах партнерської взаємодії.

Ці рекомендації у значній мірі корелювались з результатами самооцінювання опорного закладу та комплексного самооцінювання за спільно розробленими критеріями, проведені у закладі впродовж 2019-2020 і I семестру 2020-2021 навчального року.

Самооцінювання допомогло зосередити увагу адміністрації та колективу на напрямках, які потребували покращення і ретельніше підготуватися до зовнішнього оцінювання закладу. Кожен член колективу був учасником робочих груп, які оцінювали відповідні напрями освітньої діяльності. А завдяки розбудові внутрішньої системи забезпечення якості освіти в КЗ «Первозванівське НВО» забезпечується прозорість діяльності закладу, що підвищує довіру до результатів навчання. Постійний зворотний зв'язок з учасниками освітнього процесу допомагає вчасно реагувати на ризики та постійно вдосконалювати освітнє середовище, систему оцінювання учнів, педагогічну діяльність, управлінські процеси, визначити напрями розвитку закладу, що ґрунтуються на спільних цінностях. Такий підхід допоміг визначити сильні й слабкі сторони та залучити учасників освітнього процесу не лише до самооцінювання, а й до планування роботи закладу, що активізувало їх при реалізації запланованого.

Аналіз процесів підготовки та результатів проведення інституційного аудиту по кожному з напрямів внутрішньої системи забезпечення якості освіти КЗ «Первозванівське НВО» виявив значну залежність результатів саме від учителя, рівня його кваліфікації, мотивації, творчості.

Про високий рівень педагогічної діяльності свідчить використання вчителями всього наявного спектру засобів навчання, форм та видів організації освітньої діяльності, інформаційно-комунікаційних технологій, власних освітніх ресурсів, участь педагогів у формуванні та реалізації індивідуальних освітніх траєкторій, здійснення аналізу якості навчання учнів та коригування їх результатів, провадження інноваційної діяльності, реалізація навчальних і освітніх проєктів, участь у експериментально-дослідницькій роботі. Відповідно до Річного плану роботи всі педагоги КЗ «Первозванівське НВО» беруть участь принаймні в реалізації одного з проєктів, над якими працюють учасники освітнього процесу закладу, під час чого у них є можливість використати зміст навчального предмету для формування спільних цінностей, виховання патріотизму, поваги до державної мови, культури, законів, лідерських здібностей та комунікувати зі здобувачами освіти.

Вивчення результатів інституційного аудиту за напрямом сформованості **освітнього середовища закладу освіти** показує, що організація освітнього середовища, загалом, і його складових зокрема, залежить не лише від керівника закладу освіти і засновника, а й від громадськості, кожного педагога, учня та батьків, які активно долучаються до створення освітнього середовища. Завдяки тісній співпраці створено здорові, комфортні і безпечні умови навчання, закладені основи, вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації освітнього середовища, в якому реалізовані можливості інклюзивного, розвивального та мотивуючого до навчання освітнього простору.

Так, експертами відзначено достатнє облаштування навчальних кабінетів технічними, дидактичними, методичними засобами, необхідними для реалізації освітньої програми. Учасники освітнього процесу дотримуються вимог щодо охорони праці, безпеки життєдіяльності, правил поведінки в умовах надзвичайних ситуацій. З Порядком реагування на випадки булінгу (цькування) ознайомлені всі учасники освітнього процесу, розроблено і оприлюднено План заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню). Під час уроків та позакласних заходів у закладі освіти систематично проводиться робота зі здобувачами освіти та їхніми батьками щодо попередження кібербулінгу та безпечного використання мережі Інтернет, комп'ютери закладу обладнані технічними засобами та інструментами контролю. До освітнього процесу залучаються працівники Державної служби України з надзвичайних ситуацій, представники правоохоронних органів. Здійснюється аналіз причин відсутності здобувачів освіти та прийняття рішень, які є результативними, містять систематичний і обов'язковий характер [1].

За результатами інституційного аудиту рівень оцінювання КЗ «Первозванівське НВО» за напрямом «Освітнє середовище закладу» - достатній. Хоча вимога забезпечення комфортних і безпечних умов навчання та праці потребує покращення, все ж таки за результатами анкетування, переважна більшість учнів та батьків на високому рівні оцінюють комфортність умов навчання: облаштування території навколо школи (93% учнів, 89% батьків); чистоту навчальних кабінетів (95% учнів, 95% батьків); чистоту їдальні (100% учнів, 90% батьків), температурний режим у школі (89% учнів, 87% батьків). Така висока оцінка може бути обґрунтована змінами, які відбулися в закладі освіти після Всеукраїнських програм і освітніх проектів «Велике будівництво» та «Спроможна школа для кращих результатів», «Безпечна та розумна школа», «Енергоефективні школи», «Енергозбереження у школі».

Іншим стратегічним напрямом, в якому досягнуто значних успіхів, є сформована ефективно діюча **система оцінювання результатів навчання здобувачів освіти**. Як відзначають експерти, які здійснювали

інституційний аудит, оцінювання результатів навчання здобувачів освіти ґрунтується на системному компетентнісному підході, демонструючи відкритість, прозорість і зрозумілість для всіх учасників освітнього процесу. Учні отримують інформацію про критерії, правила та процедури оцінювання із сайту закладу, усних пояснень учителів та за допомогою інформаційних стендів у навчальних кабінетах та інших приміщеннях закладу. Для цього педагогічною радою КЗ «Первозванівське НВО» було ухвалено рішення щодо створення бази розроблених критеріїв оцінювання з усіх предметів за навчальними темами і видами діяльності учнів. Наочність та дієвість даного рішення відображено у вигляді інфографіки, розміщеної на відповідних інформаційних ресурсах закладу та педагогічних працівників, інформаційних стендах і у робочих теках учителів. У закладі запроваджено формувальне оцінювання, самооцінювання та взаємооцінювання на навчальних заняттях. Коригування та вплив на позитивну динаміку в показниках розвитку здобувачів освіти реалізоване через систему моніторингу результатів навчання, відображену у розробленому Положенні про моніторингову діяльність КЗ «Первозванівське НВО».

Як свідчать дані інституційного аудиту за напрямом «Система оцінювання навчальної діяльності учнів», рівень освітньої діяльності - достатній. Здобувачі освіти у своїх анкетах стверджують, що переважна більшість учителів підтримують, вірять у них та їхні успіхи і надають допомогу, заклад освіти сприяє формуванню у здобувачів освіти відповідального ставлення до результатів навчання. Спостереження за навчальними заняттями показали, що вчителі дають можливість учням вибору рівня навчальних знань і напрямів діяльності, застосовують вербальне оцінювання навчальних досягнень учнів після кожного виконання завдань. Переважна більшість учнів відповідально ставляться до навчання, усвідомлюють його важливість для подальшого життя, 89% учнів вважає, що їхні успіхи залежать виключно від наполегливості та праці, а 47% вважають, що велике значення має рівень викладання. Аналіз анкетування учнів свідчить, що більша частина здобувачів освіти (70%) вважають, що їхні навчальні досягнення оцінюють з метою відстеження індивідуального прогресу, 30% визначення рівня знань, умінь і навичок. Жоден учень не зазначив, що оцінювання результатів навчання відбувається як інструмент покарання.

Дослідження **педагогічної діяльності педагогічних працівників закладу освіти** займає ключове місце під час інституційного аудиту. Експерти, відвідуючи навчальні заняття, за затвердженими формами здійснюють спостереження та аналіз дій учителя: його взаємодію з учнями, міжособистісною комунікацією учнів, формами організації роботи, засобами, методами, матеріалами, що

використовує педагог для організації освітнього процесу. У висновках відзначається, що педагогами закладу комунікація зі здобувачами освіти відбувається на принципах академічної доброчесності, толерантності, доброзичливості, поваги до думки здобувача освіти, відзначення динаміки особистих досягнень, формування ціннісних орієнтирів та особистісного ставлення, сприяння бажанню навчатися.

Вивчення документації щодо педагогічної діяльності працівників закладу освіти (стратегія розвитку закладу, освітня програма, річний план, протоколи засідань педагогічних рад, накази директора з основної діяльності, програми дослідницько-експериментальної роботи, звіти, календарно-тематичні плани, індивідуальні навчальні плани, щорічний план підвищення кваліфікації педагогічних працівників, особові справи) надало експертам можливість оцінити ефективність планування педагогічними працівниками своєї діяльності, підвищення професійного рівня і педагогічної майстерності, використання сучасних підходів до організації освітнього процесу з метою формування ключових компетентностей здобувачів освіти. А також встановити питому вагу діяльності педагога у формуванні та реалізації індивідуальних освітніх траєкторій для учнів, зокрема - складання завдань, перевірка робіт, консультації, оцінювання результатів навчання тощо. Вивчення документації, анкетування дає можливість з'ясувати, чи існує у закладі практика педагогічного наставництва, взаємонавчання, обміну досвідом у вигляді консультацій, семінарів, майстер-класів.

Експерти, залучені до інституційного аудиту, оцінили педагогічну діяльність у КЗ «Первозванівське НВО» на достатньому рівні. Педагогічні працівники закладу освіти продемонстрували володіння культурою академічної доброчесності. На сайті закладу освіти розміщено рубрика «Академічна доброчесність», у якій є покликання на Статтю 42 Закону України «Про освіту» [4] та розширений глосарій термінів і понять. У Річному плані роботи заплановано проведення обговорення питань на педагогічних радах щодо дотримання учасниками освітнього процесу принципів академічної доброчесності, про об'єктивність тематичного та семестрового оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.

В анкетуванні педагогічні працівники зазначили, що у своїй професійній діяльності вказують використані джерела інформації, 95% проводять бесіди з учнями щодо дотримання академічної доброчесності, 74% знайомлять з основами авторського права, 50% розробляють індивідуальні завдання з метою унеможливлення списування.

Педагоги ознайомлюють з Положенням про академічну доброчесність здобувачів освіти під час навчальних занять та під час проведення бесід. Під час анкетування 95% учнів

зазначили, що з ними регулярно проводяться бесіди про важливість дотримання академічної доброчесності: неприпустимість списування та плагіату, необхідності вказувати джерела інформації, які використовуються; проте 5% опитаних учнів відповіли, що бесіди проводяться нерегулярно.

У закладі налагоджена співпраця між педагогами, створені творчі групи, педагогічні майстерні для вивчення і розповсюдження педагогічного досвіду колег: «Інновації в освіті», «Експериментально-дослідницька діяльність з учнями як форма розвитку обдарованості», «Робота з дітьми з ООП», «Методична студія вчителів початкових класів НУШ» та інші динамічні групи, які працюють очно та онлайн на платформі classroom, «Педагогічна рада онлайн». Результати педагогічної діяльності працівників закладу вносяться у «Методичний блокнот» - цифровий блокнот «OneNote» із доступом для працівників закладу. Вчителі беруть участь у різноманітних семінарах-практикумах, майстер-класах: «Реалізація компетентнісного потенціалу в освітньому процесі початкової школи: креативні стратегії», «Медійна та цифрова грамотність», «Розвиток професійної компетентності вчителя-предметника в умовах модернізації змісту освіти».

У КЗ «Первозванівське НВО» налагоджена комунікація педагогічних працівників із батьками здобувачів освіти. Співпраця відбувається у різноманітних формах, що сприяє налагодженню партнерських взаємин між педагогами та батьками. За результатами опитування, найбільше батьки отримують інформацію про діяльність ЗО від класного керівника (96%), на батьківських зборів (74%), у соціальних мережах (56%), на сайті закладу (44%). Також комунікація педагогів із батьками налагоджена через індивідуальне спілкування класного керівника (96%), проведення батьківських зборів (85%). Результати анкетування свідчать про те, що у закладі освіти створюються умови для реалізації прав і обов'язків учасників освітнього процесу. Так, переважна більшість учнів (92%) та батьків здобувачів освіти (95%) зазначили, що у закладі дотримуються їхні права.

Оцінка ефективності діяльності всього шкільного механізму закладу освіти можлива з урахуванням системи організації **управлінських процесів закладу освіти**. Аналіз результатів інституційного аудиту показав достатній рівень та динаміку розвитку цього параметру забезпечення якості освіти у КЗ «Первозванівське НВО». Управління закладом реалізовано у вигляді вертикально та горизонтально інтегрованої моделі (Рис. 1), яка пов'язує у єдину систему засновника, керівника, колегальні органи, педагогічний колектив, здобувачів освіти, громадські органи нагляду та самоврядування. Організація управління здійснюється у відповідності до чинного законодавства.

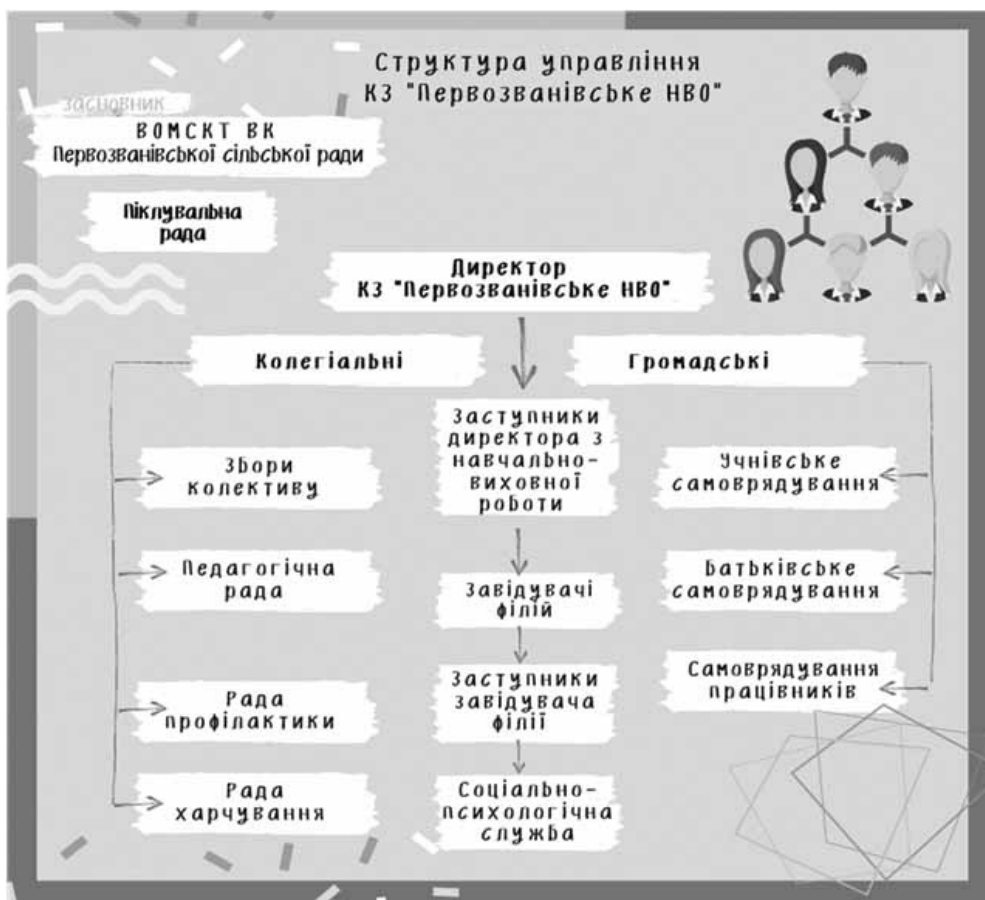

Рис. 1. Структура управління КЗ «Первозванівське НВО»

Головним документом, що визначає напрям розвитку КЗ «Первозванівське НВО», є Стратегія розвитку закладу, який розробляється спільно учасниками освітнього процесу, органами громадського самоврядування закладу та засновником. На основі Стратегії розвитку будується поточна система планування, включаючи освітню програму, річний план та інші плани діяльності структурних підрозділів закладу, що мають реалізовувати Стратегію, використовуючи сильні сторони і наявні ресурси, уникаючи загроз. Педагогічна рада закладу розглядає питання реалізації Річного плану з урахуванням напрямів освітньої діяльності. Представники учнівського самоврядування під час інтерв'ю вказують, що залучаються до планування основних освітніх заходів. Учні зазначають, у яких заходах, конкурсах чи проектах хотіли б брати участь. Управлінські рішення приймаються колегіально на педагогічних радах. Результати анкетування вчителів (86%) засвідчують, що педагогічна рада в закладі освіти функціонує системно і ефективно; питання, що розглядаються є актуальними для діяльності закладу; рішення приймаються колегіально та демократично. Звіт директора заслуховують не лише на батьківських зборах, конференції трудового колективу, а й на

сесії Первозванівської сільської ради, що говорить про відкритість і прозорість діяльності закладу.

Керівник закладу систематично вивчає стан матеріально-технічного забезпечення закладу, планує його розвиток та регулярно звертається із відповідними клопотаннями до засновника, залучає стейкхолдерів до участі у проектах громадського бюджету, краудфандингу.

Діяльність педагогічної ради спрямована на реалізацію річного плану та стратегії розвитку КЗ «Первозванівське НВО». Керівництво закладу відкрите до спілкування з учасниками освітнього процесу, представниками місцевої громади, застосовує заходи матеріального та морального заохочення до педагогічного й учнівського колективів. Всі звернення розглядаються вчасно, оперативно, з метою їх ефективного вирішення.

Серед діючих органів, вплив яких на якість організації освітнього процесу у закладі є значним, аудиторі відмічають соціально-психологічну службу, Школу розв'язання конфліктів, Раду харчування, органи самоврядування (учнівського, батьківського, працівників закладу), які ініціюють заходи та впливають на розробку Стратегії розвитку закладу, Річного плану, Освітньої програми.

Таким чином, експертами, залученими

до інституційного аудиту, були охоплені всі напрями оцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти та внутрішньої системи забезпечення якості освіти. При цьому, при проведенні інституційного аудиту застосовувався весь інструментарій, зазначений у Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти [7], [8], що забезпечило можливість експертам не лише спостерігати і вивчати документацію, а й під час анкетування, інтерв'ю дізнатися думку всіх учасників освітнього процесу щодо організації освітньої діяльності та об'єктивно оцінити освітні процеси закладу.

Експерти, що проводили інституційний аудит, у висновках зазначили, що організація управлінських процесів закладу освіти здійснюється на високому рівні. Управлінські рішення приймаються з урахуванням пропозицій учасників освітнього процесу, про що зазначає 95% батьків, учні беруть участь у оформленні та дизайні навчальних приміщень (73%), визначенні профілю навчання (58%), організації дозвілля (61%), визначенні тематики гуртків (61%).

Результати вивчення документації показали, що керівництво закладу сприяє виявленню громадської активності та ініціативи учасників освітнього процесу, про що свідчать рішення педагогічних рад та накази керівника. У закладі підтримуються освітні та громадські ініціативи учасників освітнього процесу, які спрямовані на сталий розвиток закладу та участь у житті місцевої громади. Реалізуються проекти культурного, екологічного та спортивного спрямування: «Розумна, безпечна школа», «Мнемознайка», «Енергоефективна школа», «Сортування сміття» та інші.

Внутрішня система забезпечення якості освіти в закладі включає: Стратегію (політику) та процедури забезпечення якості освіти; систему та механізми забезпечення академічної доброчесності; правила, критерії, процедури оцінювання освітньої діяльності здобувачів освіти; правила, критерії, процедури оцінювання педагогічної діяльності працівників закладу; правила, критерії, процедури оцінювання управлінських процесів; правила, критерії, процедури оцінювання освітнього середовища, у тому числі інклюзивного та інформаційного; самооцінювання якості освітньої діяльності та якості освіти.

Водночас Положення потребує доповнення до методики оцінювання освітніх і управлінських процесів, а саме визначення індикаторів оцінювання та методів збору інформації [3]. Керівнику закладу рекомендовано розглянути з педагогічним колективом питання щодо ефективності функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти та самооцінювання освітніх та управлінських процесів.

Отже, як видно з вищевикладеного, аудит є дієвим комплексним засобом аналізу і перевірки ефективності організації та здійснення освітнього процесу у закладі освіти, що виявляє недоліки і сильні сторони освітнього закладу. Причому ефективність цієї перевірки виявляється за умови об'єктивності здійснення та у комплексі з самооцінюванням закладу освіти. На прикладі інституційного аудиту КЗ «Первозванівське НВО» показано, що найбільш ефективним інституційний аудит є у разі зацікавленості закладу освіти у об'єктивному моніторингу його діяльності, компетентності органів державної служби якості освіти в оцінці стану організації освітнього процесу, його ефективності та взаємодії при розробці заходів щодо покращення надання освітніх послуг у освітньому закладі, корекції векторів його подальшого розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абетка для директора [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2021/08/Abetka_dyrektora_2021_SQE_SURGe.pdf
2. Алгоритм, щоб сформувавши внутрішню систему забезпечення якості освіти так, як МОН рекомендує // Практика управління закладом освіти. – 2021. – № 1. – С.11–12.
3. Бондар А. Як сформувавши систему забезпечення якості освіти / А. Бондар // Практика управління закладом освіти. – 2019. – №11. – С.21–23.
4. Закон України «Про Освіту». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
5. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>
6. Закон України «Про повну загальну середню освіту». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
7. Наказ МОН від 09.01.2019 року № 17 «Про затвердження Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-19#Text>
8. Наказ МОН від 30.04.2021 року № 493 «Деякі питання здійснення державного нагляду (контролю) у сфері загальної середньої освіти». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0809-21#Text>
9. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 року № 988-р «Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>